

2. **KROCIĆ** (40) *vb impf*

-ó- (5), -o- (2); -ó- *OrzQuin, BiałKat, KochJez*; -ó- : -o- *Mącz (1:1), KochPs (1:1 [w rymie])*.

inf krócić (4). ◇ *praes 1 sg* króczę (4). ◇ *2 sg* krócisz (4). ◇ *3 sg* króci (3). ◇ *3 pl* króćą (6). ◇ *praet 3 sg m* krocił (5). ◇ *3 pl m pers* kroćili (3). ◇ *con 3 sg m* by krócił (2). ◇ *1 pl m pers* by króćili (1). ◇ *part praes act* króćąc (8).

Sł stp notuje, *Cn brak, Linde XVI – XVII w.*

Powściągać, ograniczać, poskramiać, osłabiać, uśmierzać, łagodzić, oswajać; committigare, mansuefacere, mitigare, mulcere Mącz [w tym: co (24), kogo (14)] (40) : Lew fie ná kmiećią ofunął/ Srogo pátrząc zeby zgrzytnął: Ale kmieć wołą obrocił/ Záfie łagodnie lwá krocił. *BierEz K4v*; Zálecę cie [...] Pátriárchom/ ktorzy fwiát poználi/ Rozmáitych trudności/ ná nim vzywáli/ Krocąc fzałone ludzi/ by fie obaczáli *BielKom B3, A2v; LubPs H3*; Ná ręce miała [figura pomsty] pęto/ á w drugyey wędzidło/ Ktorymby trzebá kroćić/ to wżeteczne bydło. *RejZwierz 115*; koni nie máią/ ále miáfto koni źwierz ieden dziki włowiwszy krocą/ iefth źwierz iáko koń podługowáty/ zowá Rángifer *BielKron 294v, 140, 203*; Manseuefacio, Krocę/ Upokorzam. *Mącz 208c, 225a [2 r.], 235c; OrzQuin O4*; Lecz oni wiáry odpulzczenia grzechow nie zágubiáią/ ále wáżę prozną dufność krocą *WujJud 82v; BudBib Iob 15/4; ModrzBaz 17*; y to prágnienie brátá mego Anátolego (ktore iemu/ będzieli w nim trwał/ fzkodzić będzie) kroćili *SkarJedn 189, 81, 102, 190, d7*; Ty pychę morfká króćifz: ty nieuieźdzoné Wáły iego hámuiefz *KochPs 132, 93*; Zbytnie trudzenia krocą słuźbę Bożą *SkarŻyw 134 marg*; Drugdy fię po ćierzniu y pokrzywách trapił/ y ciáło młode krocił. *SkarŻyw 575, 333, 504; KochJez A4*; prządki [...] Báśniámi fen krocą y gnuśną tefknicę *KlonŻal D; SkarKaz 39a marg, 38lb*; nie ciężko było Wizimirowi Książęciu Polfkiemu [...] przez morze do Dániey pływác/ y Duńczyki kroćić. Nie ciężko było onym sławnym Boleławom/ Chábremu Czechy gromić *VotSzl B; CzahTr F; SkarKazSej 666b*.

Szeregi: »jednać i kroćić« (1): Bo kto będzie niezgodną brácią iednął y krocił/ gdy iáko ludzie do niefnałkow [...] przydą? *SkarJedn 60*.

»kroćić a jarzmo kłaść« (1): Tym przykazániém Pan vftá á ięzyk náfz króci/ á iárzmo fwé ná nie kładźie *BiałKat 48v*.

»kroćić i okreszać« (1): do Monárchy y Krolá/ przykłada ludzki rozum rádę y práwá/ krocząc [*lege: krocąc, lekcja krocąc mniej prawdopodobna*] y okreźzáiąc moc iego *SkarKazSej 691b*.

»skromić a kroćić« (1): Dawáiąc nam rádę y náukę/ ábychmy kędy mogli fskromili á kroćili w łobie nádęthe myfli swoie *RejPos 224*.

»kroćić i stanowić« (1): Pan Bog onemu Kápłánowi vkazał/ ifz nie iefł w mocy ludzkiej/ ducha łez onych gdy go z miłóśierziá fwego komu dáie/ kroćić y ftánowić, *SkarŻyw 580*.

»kroćić a zastanawiać« (1): zbytki y kłopoty cudze krocił á záfánawiał. *BielKron 184*.

Synonimy: głąskać, jednać, łagodzić, ogłąskiwać, okreszać, skromić, spokoić, stanowić, śrzodkować, upokarzać, uskramiać, uśmierzać, zmiękczać.

Formacje współrdzenne: okroćić, okroćić się, pokroćić, przykroćić, skroćić, skroćić się, ukroćić, ukroćić się; okracać, skracać, ukracać, ukracać się; skrocać.